

Kmet, delavec in obrtnik
naj bode narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsako uživaj vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vro-
čajo. — Plača in tož
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorški
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čehovnem se-
vodu št. 11.568.

Položaj v Beogradu.

Po razburjenju, ki ga je povzročila razprava o korupciji, se je znatno poleglo, odkar je parlament izvolil poseben odbor, ki ima nalogo, da v določenem roku 6 mesecev natanko preišče vse slučaje korupcije, ki jih je naštel opozicija v svoji interpelaciji. Preiskal pa odbor ne bo samo slučajev, ki jih je prijavila opozicija, ampak se bo pečal sploh z vsemi interpelacijami, ki spadajo v to poglavje. Odbor je že imel svojo prvo sejo, na kateri je določil način, kako si bo svoje delo uredil in kako bo posloval.

Če bo odbor deloval tako, kakor mu je določeno, potem gotovo glavni krivci korupcije ne bodo ušli zasluženi kazni. Začetek poslovanja tega odbora pa je dokaz, da se zlasti nam ni treba batj nobene preiskave, ker ravno mi se poslovanju tega odbora niti najmanj ne upiramo, ampak delo odbora z vso močjo podpiramo, ker se zavedamo svoje velike odgovornosti pred narodom. S tem pa je tudi že opravičena lažniva trditev, da radičevci delovanja protikorupcijskega odbora ne vidijo radi. Ravno nasprotno je res. Če ne bi bil začel boja proti korupciji Radić, bi danes odbora proti korupciji še ne bilo.

Drugo pa je, če so z izvolitvijo in z delovanjem protikorupcijskega odbora zadovoljni tudi radikali. Mnogo znakov govori za to, da bi nekateri radikali jako radi delovanje tega odbora preprečili ali pa njegovo delovanje vsaj ovirali. Je pa v radikalni stranki tudi mnogo poštenih mož, ki uvidevajo, da je tudi za radikalno stranko koristno če se enkrat razne afere, ki jih ljudje njej pripisujejo, čimprej razčistijo. Če zmaga med radikali struja poštenjakov, bo to le radikalom v korist.

Druga važna zadeva, ki v srbskih krogih ni posebno priljubljena, je zakon o izenačenju davkov. Dr. Žerjav sicer piše v svoji »Domevini«, da je zakon slab, da bo za slovenske kmete in obrtnike škodljiv in sploh ne najde na njem niti ene dobre strani. To je pri dr. Žerjavu razumljivo, da on ne more hvaliti tega, kar napravijo drugi. Toda tudi dr. Žerjav jako dobro ve, kakšne težave bo treba še premagati, predno bodo Srbi pripravljene sprejeti tak zakon, ki nalaga tudi srbskim kmetom velika bremena. Zakaj pa zakona o izenačenju davkov niso mogli spraviti v veljavo samostojni demo-

krati, ko so bili na vladi? Prav gotovo zaradi odpora na srbski strani! Ker pa dr. Žerjav vse to natanko ve, ker mora to vedeti, ni prav razumljivo, zakaj išče dlake v sedanjem načrtu zakona, ki po naravi stvari same ne more takoj biti tak, kakor bi si ga mi vsi želeli. Stvar je enkrat taka, da pomenja za nas že veliko pridobitev, če tak zakonski načrt, ki tudi Srbe obremenjuje, sploh pride pred parlament, da se delo za izenačenje davkov sploh enkrat začne! Za vsakega pametnega človeka je jasno, da danes na podlagi današnjih silno pomanjkljivih uradnih podatkov o gospodarskem položaju prebivalstva v raznih pokrajinah naše države, kjer niti še zemljiškega katastra nimajo, absolutno ni mogoče izdelati takega davčnega zakona, ki bi ga ne bilo treba že prav kmalu izpreminjati in dopolnjevati. Gre torej zaenkrat le za priznanje principa, da se morajo davki razdeliti enakomerno in da ne sme noben del države živeti na stroške drugih delov države. Že to je mnogo, kajti vse prejšnje vlade niti tega niso dosegle. Predno pa bo ta princip uveljavljen tudi v praksi, bo preteklo še mnogo časa! To ve in razume vsak pameten človek, ki razmere pozna. Kdor pa jih pozna, pa vseeno govori in vpije o nekih »novih krivicah«, je navaden hujskač in demagog, ki ljudi namenoma slepi in goljufa.

Slovinci in Hrvati smo v Beogradu že dolgo zahtevali izenačenje davčnih bremen. Poslušal pa nas ni nihče, ne Žerjava, ne Korošca, ne koga drugega. Šele sedanja vlada se je odločila, da predloži parlamentu tak zakon in tudi to ni najmanjša zasluga Stjepana Radića in njegove stranke.

Rekli smo že, da novi zakon ne bo ravno idealen. Imel bo gotovo tudi svoje napake, ker danes brezhibnega zakona sploh ni mogoče izdelati. A tudi napake v novem zakonu utegnejo imeti svojo dobro stran v toliko, ker se ne bodo morebitnim napakam, ki jih bo pokazala praksa, upirali le Slovenci in Hrvati, ampak tudi Srbi. Kakor hitro pa bodo na vprašanju pravične razdelitve davka zainteresirani tudi srbski kmetje, se bo stvar razvijala mnogo hitreje in upamo, da tudi boljše.

Tretje vprašanje, ki Slovence očividno silno zanima, je vprašanje vladne krize, na katero naši ljubi demokrati in eseserji tako težko čakajo v nadi, da bodo ven-

darle enkrat odrešeni iz opozicijskega pekla. Na to vprašanje je čisto pravilno odgovoril ministrski predsednik Uzunović z besedami: »Vlada ima dovolj trdno večino, da se ji ni treba brigati za pomoč drugih strank.«
Dr. Žerjav in dr. Korošec naj blagovolita torej še nekoliko potpeti.

Enkrat imajo prav!

Prav ima enkrat »Slovenec«, ko piše dne 5. junija sledeče:

»Ako pregledamo tabelo vseh vlad, ki so od l. 1918. do danes vladale našo državo, vidimo, da so z malimi izjemami vladali radikali v koaliciji s pribičevičevsko orientiranimi demokrati, ozroma samostojnimi demokrati in njim sorodnimi skupinami. Svetozar Pribičević ni bil nič manj kot devetkrat minister! Od leta 1921. vlada v naši državi izključno radikalno-demokratski ali samoradikalni režim, zadnji dve leti radikalno-radličevski; vmes smo imeli dvakrat zloglasni PP režim, ki je pretrgan po kratkotrajni Davidović-Koroščevi vladi, imel oblast eno celo leto v rokah, je bil torej eden najdaljših režimov sploh v naši državi! Odkar je prešlo vodstvo naše države dejansko in formalno v roke Nikoli Pašiću, to je od leta 1921 dalje, vladajo z njim ravno oni demokrati, ki so se leta 1924 prekrstili v »samostojne«; le-ti so omogočili njegov prihod na vlast in so ga krčevito držali celo, ko se je pošten del demokratske stranke od njega odvrnil; ostali so pri njem tako dolgo, dokler jih ni sam odslavil. Za ves pašičevski režim nosijo glavno odgovornost prečanski samostojni demokrati in zato tudi odgovornost za propadanje vsega upravnega organizma, korupcijo, gospodarsko hiranje, nasilne metode in razpadanje demokratičnega parlamentarizma, proces, ki se začel je s samoblastjo Nikole Pašića, podprtega od samostojnih demokratov. Ti nosijo tudi pretežni del moralne krivde za razmere, ki vladajo pod RR režimom. Kamen se je začel valiti nizdol, ko sta sklenila zvezo v imenu »narodnega in državnega edinstva« Pašić in Pribičević!

Sicer pa je treba samo pogledati nazaj v zloglasno dobo PP režima. Ta režim, ki je imel s kratkim presledkom treh mesecev malodane eno leto časa, da za državo kaj pozitivnega naredi, jo je samo rušil in rušil. Sicer se pa more smatrati kot nekako poostreno nadaljevanje prejšnjih radikalno-demokratskih in samo-radikalnih režimov, je torej imel za seboj vso kontinuiteto razvoja od leta 1921. dalje! Ničesar mu ni stalo na poti, da ne bi

izvršil tega, o čemer »Jutro« pravi danes, da bi, če bi — samostojni demokrati danes bili na vladi. Zakaj pa niste vsega tega naredili, ko ste s Pašićem držali za vajeti države? Saj je bila tej gospodi vsa oblast na razpolago od najnižjega uradnega sluga do velikih županov. Organizirale so se jugofašistične čete, ki so strahovale mirno prebivalstvo in se ovekovečile z nekaj krvavimi dejanji. Nasprotniki SDS so bili batinani, zaprti po ječah ali pa na vse načine šikanirani. Bila je prava pravceta diktatura, PP bi bil lahko naredil kar bi hotel, pa ni čisto nič! Davčna reforma, o kateri »Jutro« zdaj toliko ve pisati, se ni izvršila, marveč so se davčne dajatve le povišale; nikoli se ni davčni vijak v Sloveniji toliko privijal kakor pod PP režimom. S PP režimom so se gospodarske prilike v državi katastrofalno poslabšale in od takrat gredo pridobitni sloji rakovo pot. Delavstvo se je ravno pod »narodnim blokom« najbolj krvavo stiskalo in socialna zakonodaja se je tako poslabšala, da vidimo posledice v vsej strahoti danes. Državna uprava se ni zboljšala, ampak do dna izkvarila; nemoteno in nezakonovano se je šopirila korupcija in začela v vse panoge. Partizanstvo je zacarovalo v vsej nagoti: le pristaš vladajočih strank je veljal za polnopravnega državljana, ostale so proglasili za protidržavne elemente in jih preganjali, mučili ter spravljali ob kruh, dočim so pristaši, klečepalci in neznačajnejši avanzirali ter uživali vse dobrote: ta princip, ki ga je uveljavila v prvi vrsti SDS, je največ pospešil korupcijo! Nobenih koristnih zakonov ni sklenil ta režim, ampak produciral samo polovičarsko, nedogodno in partizansko delo; niti na polju prosvete, kjer se najbolj bahajo, samostojni demokrati niso ničesar ustvarili, ampak so se izdajale zgolj brezglave naredbe, ki so naše šolstvo čedaljebolj nivelirale na nižji nivo. Čisto nič nimajo ti ljudje pametnega in koristnega pokazati, samo državo so pritirali na rob propada, tako da so se ustrašili celo njihovi zavezniki!

Režim »narodnega bloka« ostane v naši zgodovini zapisan kot največja sramota in poguba. Sicer

izgleda v naši državi zelo zelo žalostno, ampak vsaj toliko so se zboljšale razmere in javna morala, da je povratek tega sramotnega režima popolnoma izključen.◀

* * *

Prav pa ima enkrat tudi nedelj-sko »Jutro«, ko piše:

»Klerikalna stranka je bila zastopana na vodilnih mestih naše državne uprave v najusodnejših časih njenega ustvarjanja. Dr. Korošec je bil prva leta Jugoslavije ponovno ministrski podpredsednik, pozneje je bil ponovno minister, skoro polovico klerikalnih poslancev je že sedelo v vladi, v Ljubljani je imela klerikalna stranka odločilno besedo v tedanjih Narodnih vladah, kratkomalo se more reči, da so imeli klerikalci odločujočo moč v prvih letih Jugoslavije. Bili so pravzaprav absolutni gospodarji, ker so vse svoje zakonodajno

delo vršili skoro izključno z naredbami. Podržavili so avtonomne deželne davščine, imetje avtonomnih deželnih korporacij izročili državnii upravi in nešteto ukrepov, ki so globoko posegli v naše gospodarsko in socialno življenje, so izvršili preko noči s potezo peresa v svojih naredbah. Na ta način so osnovali, ne da bi vprašali za mnenje ljudstva, podlago nadaljnjemu razvoju našega političnega in gospodarskega življenja ter postali v prvi vrsti odgovorni za ta razvoj. Ako danes ni vse tako, kakor bi moralo biti, ako se razne avtonomne davščine plačujejo v državno blagajno ter ne porabljajo za svoj prvotni namen, potem so tega krivi klerikalci, ki so ustvarili temelje za tak razvoj razmer, pa pozneje niso ničesar storili, da bi se njihovi grehi popravili, nasprotno še druge so ovirali s svojim demagoštvom pri delu za konsolidacijo.◀

Bolniško zavarovanje kmetiskih delavcev.

Pred leti se je dr. Krek zelo trudil, da bi se upeljalo pri nas socialno zavarovanje nižjih slojev. Mislil je, da se bodo po takem zavarovanju preskrbeli reveži za starost in se tako ustavi izseljevanje v Ameriko, stroške bo pa povečini nosila država oziroma bogata industrija severnih dežel. Ko so kmetje spoznali načrt in videli, da bi morali za lastne otroke in delavce plačevati znatne zneske, se je dvignil pravi vihar kmetijske nevolje čez nesrečni načrt. Kmetje so ga pokopali na ljubljanskem zborovanju. Naši možje so spoznali, da se jim ne bo dobro godilo, če jim bodo drugi rezali kruh, naj bi tudi prišlo zraven nekaj vladnih drobtin.

Po zakonu o zavarovanju delavcev iz l. 1922 so se zavarovali obrtni delavci zoper onemoglost, bolezen, starost, smrt in druge nezgode. Zdaj nameravajo nekater posebni prijatelji kmetov to zavarovanje raztegniti tudi na kmetijske delavce. Naša dolžnost je, načrt pregle dati, če bo res za naše kmete koristno. Misel, da bi se revni delavci zavarovali zoper nezgode, je na videz lepa. Ubogi revež bo ob boleznih oskrbljen, gospodar ne bo imel nobenih stroškov ob nenadnih nesrečah, bolnik bo dobil še redno podporo.

Če pogledamo natančneje, vidimo precej, da so to nove škarje, s katerimi naj se kmetje ostrižejo. Le poglejte, kako se godi zdaj industrijskim delavcem, ki so po tem zakonu zavarovani. Plačati morajo v Sloveniji na milijone zavarovalnice. S tem denarjem se vzdržuje celo vrsta uslužbencev, zidajo se velike palače, na milijone pa gre delavskega denarja iz dežele, ki ne bo prišel več v naše kraje. Primeroma zelo malo dobijo delavci od tega, kar so vplačali. Izmed zavarovanih delavcev so pa zadovoljni najbolj lenuhi in potepuhi, ki no-

čejo delati. Ko bi vsak delavec to, kar se mora zanj plačati zavarovalnici, naložil v hranilnico, bi bil vsak za starost popolno preskrbljen, tako bodo pa le drugi uživali njegove žulje.

Toda v te razmere se mi ne bomo spuščali, naj industriji sami branijo svojo kožo. Odgovoriti nam je za kmetijske zadeve, ker zdaj hočejo zajeti vse delavce, ki so le v kakih zvezih s strojem, pozneje, če bo šlo, pa to zavarovanje raztegniti na vse delavce na kmetih. Po stvari mora plačati nekaj delodajalec, nekaj sam zavarovanec. Vsak pa ve, da bodo prišli nazadnje vsi stroški na kmeta, čeprav jih posel plača. Kajti ne računijo le plače v gotovini, ampak tudi hrano, stanovanje in obleko, bo treba veliko plačati. Prav nizko bo, če računimo, da bo moral kmet plačati od enega posla do 25 Din na mesec, to je na leto 300 Din, za dva posla 600 Din. Vprašamo take kmete, ki imajo 2 posla, če morejo danes žrtvovati ta znesek iz svoje kmetije vsako leto? Če se začne zavarovanje delavcev na kmetih, bo moral gospodar plačati od vsakega najemnika. Kako bo shajal? Dosti gospodarjev bo rajše pustilo vse v puščo, kakor da bi na ta način denar brez koristi proč metali. Reveži ne bodo imeli dela, polje bo zapuščeno, pridelalo se bo veliko manj, od same socialne skrbi za zapuščene reveže bodo reveži še bolj zapuščeni. Kmet bo vedel, da ne more več živeti.

Ali je to potrebno in koristno za naše posle in delavce na kmetih? Vsak dan vidimo, kako beračijo po kmetih stari reveži, ki so svoje moči po mestih in tovarnah porabili, kmečkih poslov in delavcev ne vidimo skoro prav nič. Kdor rad dela, že kam pride, postane posestnik, kočar, bajtar, sobenik ali kaj drugega, da se počeno živi in ni drugim v nadlego. Če nesreča pri-

de, priskočijo vaščani in drugi na pomoč. Res so tudi slučajni velike revščine, ki se pa z bratovsko ljubeznijo zelo olajša. Toda to je vedno bilo in bo.

Kmet nima navade, da bi posla, ki mu je leta in leta zvesto delal, zapodil od hiše kakor tujega psa. Hlapec je pri isti mizi, kakor gospodar, ki ob boleznih kakor oče zanj skrbi.

Lahko trdimo, da poštenim poslom in delavcem zdaj ni sile na kmetih. V mesta sili vse, ker hočejo biti pri lahkem ter bolj prosto v pijači in vživanju živeti, pri čemur navadno vse zgubijo. Če se zdaj na kmetih upelje bolniško zavarovanje, nam bo to še te delavce, katere imamo, pokvarilo. Pri obrti vidimo, da je dosti takih, ki se bolne naredo, ko se jim delati ne ljubi. Ali ne bo potem na kmetih ravno tako? Doma brez dela počivati, zdravnika zastoj imeti, pa še plačo povrh, to bodo prava nebesa za lenuha. Če se ta kuga enkrat začne, se ne bo več kmalu ustavila. Koliko boljše bi bilo, ko bi vsakega delavca in posla mogli postavno prisiliti, da bi moral vsako leto za starost in nesrečo nekaj naložiti v hranilnico. Po tej poti bi bilo za vse poskrbljeno, vprašanje rešeno v splošno zadovoljnost.

Ali bo imela država kako korist od takega zavarovanja? Ravno nasprotno. Razdrla nam bo še to, kar imamo, in sebi izpodkopal temelj, na katerem stoji. Državna moč je v delu in napredku državljanov;

brez najmanjše koristi zase bi ovirala in uničevala srečo svojih najboljših ljudi. Ko bi danes vprašali gospodarje in osle ali delavce po kmetih, ali želijo to zavarovanje, bi vam soglasno odgovorili: »Pustite nas v miru, mi tega zavarovanja prav nič ne rabimo.«

Kdo se torej žene za to zavarovanje? Samo tisti, ki upajo od kmetiskih žuljev priti do lahkega življenja. Pravi kmetje ne bodo tega zavarovanja nikdar sprejeli. Vlada ne more danes nastopiti proti vsem kmetom. Pri tem imamo še resno besedo do zavarovalnice: Pustite naše ljudi v miru! Zavarovanje je za industrijsko delavstvo. Vi vidite, kako se godi danes našemu kmetu. Zakaj pošiljate svoje ljudi po deželi, da vam lovijo reveže, katerim ne olajšate bede, ampak jim pomnožite bremena. Delavci pri naših strojih so kmečki delavci in mi vam kličemo: Roke proč od našega kmeta! Naš kmet mora živeti, pustite ga v miru z zavarovanjem, drugače bomo nastopili v brambo svojega obstoja. Za potrebne, nesrečne, bomo sami skrbeli. Naravnost grozno, prav oderuško pa je, če skuša tak odposlanec vjeti ljudi in zavarovalnica terja vsi zavarovalnino za 4 leta nazaj. Potem bi morala dosledno tudi vse plačati za nazaj, če je bil kdo bolan in nesrečen. Sama obveza je zelo dvoumna in zdaj reveža še uničiti na ta način. Proti vsemu ljudstvu ne bode mogli držati svojega stopanja.

Svoji k svojim!

(Dopis.)

Ali ni to geslo, ki nas kliče, ali se v teh besedah ne razodeva misel: Vsi, ki imamo iste interese, vsi ki imamo iste cilje, da se zberemo skupaj, gledamo, da si te cilje priborimo in ko jih dosežemo, jih branimo pred sovražniki, ki bi jih nam hoteli vzeti? Ali mi kmetje nimamo istih ciljev? Ali ni naš cilj, da si za naš trud, za naše delo od zore do mraka tudi priborimo kosček kruha in dosežemo človeka dostojno življenje. Toda ta cilj ne bomo drugače dosegli, dokler se ne bomo vsi kmetje združili v naši organizaciji, v kateri govori kmetijsko ljudstvo odločilno besedo. Danes so izredno težki časi za nas. A zakaj? Zato, ker je naša moč raztresena po raznih drugih strankah, pod vodstvom ljudi, ki nimajo ne srca, ne duše, a najmanj pa volje delati za kmetijsko ljudstvo. Kako tudi! Ali ve dotični gospod, ki sedi na mizo pri aktih, kaj mi potrebujemo? Ali ima kaj pojma o našem trpljenju, delu in skrbi? Ne more ga imeti, a zakaj vendar vodijo kmetijsko ljudstvo gospodje, ki nimajo ne srca ne duše za njega? Zato, ker mislimo, da je politika nekaj, kar je samo za gospoda. Ker mislimo, da se kmet ne sme brigati za drugo, ko za svoje njive in hlev in kvečjemu za občinsko upravo. To naziranje je krivo, da se pri nas kmetijska misel in kmetijska stranka ne razvije tako hitro in mogočno kot bi bilo potreba. Velik vzrok je tudi, da se kmetijsko ljudstvo politično ne po-

stavi na svoje noge, dejstvo, da se izrablja v politične namene vera in verske ustanove. Ako pomislimo, da je naše kmetijsko ljudstvo globoko verno in počeno, potem je tej vrste gospodi lahko delo, ali tudi zločin tem večji, ko agitirajo za politično stranko z največjo svetinjo človeštva.

Če pa pogledamo pomembnost kmečkega stanu, njegovo številnost in dejstvo, da brez kmečkega ljudstva ni ne naroda in ne države, potem lahko tudi presodimo, čemu je gospoda in kakšno dolžnost ima. Kmečko ljudstvo pridelava iz zemlje vse, od česar človeštvo živi, pridelava surovine za tovarne, kjer delavec izdeluje ostale potrebščine naroda, šolana gospoda pa opravlja razna pisarniška in upravna dela in je večina zaslužnjena velekapitalu tudi duševno. Ona ne ustvarja nobenih materijelnih dobrin, ampak je le v službi proizvajalcev. Ne rečemo, da duševne dobrine nič ne pomenijo, toda drugih ni brez prvih.

Da bi pa obdržalo politično vodstvo kljub temu v rokah, se poslužuje vseh sredstev, časopisov, denarja, uradništva, vere, laži in prevare. Kajti politično in državno vodstvo se pravi imeti v rokah usodo celega naroda in vsega njegovega premoženja.

Oni vedo, da v tem momentu, ko se bomo združili kmetje, obrtniki in delavci, je njih gospodstvo pri kraju in bomo začeli mi gospodariti na svoji zemlji.

Svoji k svojim! Zapustite druge stranke, ki ne delajo za nas, ampak združite se z nami in doživite bomo vesele, dobre čase, ko nam bo šlo tako, kakor si želimo. Torej na delo z geslom Svoji k svojim!

Kmet z Dravskega polja.

Razne politične vesti.

»Jutroveci« in eseslarji že celo leto napovedujejo konec radikalno-radičevske vlade. Tako dolgo prorokujejo in napovedujejo konec drugim, da so se na zadnje sami stopili kakor sneg na solncu. Vsakega količkaj nepokvarjenega Slovenca je danes že sram ponovno priznati, da je še pristaš žerjavovski ali Koroščeve stranke. Nasprotno je polno poprej navdušenih pristašev teh dveh strank, ki danes odločno izjavljajo, da z Žerjavovo in Koroščevo politiko ne marajo imeti nobene zveze več. Posebno lepo se to vidi iz številnih pisem, ki jih prejema tov. Pucelj in naša tajništva.

Za južno Srbijo, kjer je živinoreja še na zelo nizki stopnji, je določil minister dr. Pucelj 200.000 dinarjev. S tem denarjem se bo kupovala v Sloveniji živina montafonske (sive) pasme in odpravljala v južne kraje.

Za oni del Štajerske, kjer je udomačena marijadvorska pasma goveda, se po vojni za osveženje z uvozom izvirnih plemenjakov ni ničesar storilo. Zato je tov. Pucelj, čim je prišel na položaj kmetijskega ministra, takoj dal mariborskemu kmetijskemu oddelku na razpolago 150.000 dinarjev za nakup bikov. Istotako je kmetijski minister dovolil kmetijski družbi za Slovenijo v živinorejske svrhe podporo v znesku 100.000 Din.

Kmetijski minister tov. Pucelj je spremenil pravilnik o mesogledu v točki 46. tako temeljito, da bodo za mariborsko in ljubljansko oblast veljali skoraj isti predpisi, kakor so bili do zadnjega pravilnika.

To si treba zapomniti! V svojih beležkah piše »Slovenec« dne 5. junija: »... Nepobitna resnica pa je, kakor govore radikali, njihovi (t. j. radičevski) zavezniki, da ne bodo pod nobenim pogojem dopustili, da bi se predloženi zakonski načrt (o izenačenju davkov) sprejel.« — Prepričani smo, da bosta »Slovenec« in »Domoljub« kmalu pisala, če zakon res ne bi bil sprejet, da so to zakrivali radičevci.

»V imenu slovenskega naroda.« »Slovenca« je silno zbudila notica v zadnji številki našega lista, v kateri smo ugotovili, da dr. Korošec nima pravice govoriti v imenu slovenskega naroda. »Slovenec« bi nas rad zafrknil s pripombo, »da ima menda to pravico Janez Pucelj.« Mi odgovarjamo čisto mirno: »Tudi Janez Pucelj nima te pravice, toda on si je tudi nikoli lastil ni, ker je govoril in še govori vedno le v svojem imenu ali pa v imenu svoje stranke. Ko bo začel tudi dr. Korošec govoriti v svojem imenu ali pa v imenu svoje stranke, pa bo prav.« »V imenu slovenskega naroda« govoriti nima pravice, ker je prav čeden del slovenskega naroda njemu nasprotnega mišljenja.

Tudi letak, ki smo ga delili na protikorupcijskem shodu v Ljubljani, »Slovenca« ne da miru, kar radi verjamemo. V letaku je namreč povedano, da boja proti korupciji ni začel dr. Korošec, ampak Radič. »Slovenec« bi rad stvar zavil in pravi, da smo bili mi proti shodu proti korupciji, ker smo ta letak delili! Ne, gospodje — niti proti shodu nismo bili, še manj pa smo korupcijo zagovarjali, pač pa smo se po pravici uprli zlorabi boja proti korupciji v strankarske eseslarske svrhe! To vedo potrditi vsi, ki so letak dobili in takih ljudi je 2000. Bralo pa je naš letak še enkrat toliko ljudi. In vsi ti ljudje vedo, da ni stala v letaku niti besedica, s katero bi bili skušali odvrniti ljudi od shoda, pač pa smo na ta način ljudem povedali resnico, ker nas na shodu prav gotovo ne bi bili pustili govoriti.

Se je že oglasil! Pretekli teden je zadela vas Prigorica težka nesreča, ker je pogorela skoro cela vas. Komaj pa se je zvedelo o nesreči v Ljubljani, je že prinesel »Slovenec« vest iz Beograda, da je poslanec Škulj »zahteval« za nesrečneže pomoč in interveniral pri raznih ministrstvih. To poročilo je imelo namen pokazati, kako priden in vesten da je gospod poslanec oziroma SLS, kateri pripada, in da se samo poslanci SLS zavzemajo za pomoči potrebne ljudi, drugi pa da se za prav nič ne brigajo. Tak način strankarske agitacije je nedostojen in smešen. Nedostojen, ker ga menda ni človeka med nami, ki bi ne hotel nesrečnežem pomagati in je zato taka agitacija silno podobna demagogiji, smešno pa je, če razkričava opozicijski poslanec neke svoje »zasluge«, ki jih nikjer ni in jih bitji ne more. Zgodilo se bo namreč tako, kakor se je zgodilo z vodovodom v Loškem potoku, o katerem smo zadnjič poročali. Postanec Škulj je vodovod »zahteval«, minister Pucelj ga je pa dal!

Tihi in skromni so postali naši samostojni demokrati v najnovejšem času. V soboto zvečer so sklicali v ljubljansko kazino zaupniški sestanek, na katerem je poročal dr. Žerjav o političnem položaju. Če je kdaj prej poročal dr. Žerjav, je »Jutro« že takoj naslednjega dne na ves glas kričalo o uspehih in zaslugah SDS in o njeni moči in veličini. Ko smo pa pogledali v nedeljsko »Jutro« in iskali v njem, kaj je v soboto zvečer povedal dr. Žerjav, nismo našli niti besedice! Poročilo dr. Žerjavovo je moralo biti za pristaše SDS silno žalostno in klavrno in naravnost brezupno. Edina tolažba, ki jo more dati dr. Žerjav svojim pristašem, je v tem, da jim pravi: Čakajte, čakajte in zopet čakajte! Mi pa povemo samostojnim demokratom, da lahko še silno dolgo čakajo na svoje odreše-

nje. Tisti časi, ko je samostojna demokratija lahko v naših krajih počela, kar je hotela, so minili in se ne vrnejo nikdar več! Je vse zastoj!

Radikali v Mariboru nameravajo sklicati v nedeljo svoje zborovanje, na katero pride baje tudi nekaj radikalnih prvakov iz Beograda. Uspeha pa ne bodo dosegli nobenega. Radikalna stranka ima svoj pomen v Srbiji, pri nas v Sloveniji pa nima med ljudstvom nobene zaslombe, ker je nepotrebna. »Radikali« v Sloveniji so se pojavili takrat, ko so enkrat samostojni demokrati in potem zopet klerikalci preganjali uradnike in učitelje. Tisti, ki so se zbal preganjalcev, so začeli prestopati k radikalom v nadi, da se jim kot članom radikalne stranke ne bo nič hudega zgodilo. Drugi del »radikalne stranke« pri nas pa tvorijo ljudje, ki žive od samih intervencij v Beogradu. Ti ljudje računajo na boljše uspehe, če se v Beogradu izdajajo za »radikale«. Radikalstvo v Sloveniji izvira torej iz samega špekulantstva, ne izvira pa iz kakšnega ljudskega gibanja in zato je pri nas popolnoma odveč.

Težko je šlo iz ust, pa je le šlo. V članku, ki ga po »Slovenca« priobčujemo na drugem mestu, se glasi konec: »Režim »narodnega bloka« (PP režim) ostane v naši zgodovini zapisan kot največja sramota in poguba. Sicer izgleda v naši državi zelo, zelo žalostno, ampak vsaj toliko so se zboljšale razmere in javna morala, da je povratek tega sramotnega režima popolnoma izključen.« — Pri najboljši volji radičevce opsovati in ozmerjati »Slovenec« le ne more preko tega, da mora priznati, da je sedanja vlada boljša kot je bila prejšnja

PP vlada. To je od »Slovenca« že mnogo, če to prizna. Povedati pa noče, da je tudi to zasluga Radičeve »kapitulacije«, če se PP režim več ne povrne. Vse naenkrat seveda ne gre.

Kaj je sedaj prav? Dr. Žerjav ima v Ljubljani na razpolago tri časopise »Jutro«, »Slovenski Narod« in »Domovino«. V »Domovini« se je sam silno široko razkoračil nad novim zakonom o izenačenju davkov. »Jutro« pa je njegova izvajanja v »Domovini« deloma ponatisnilo. Istega dne popoldne pa je objavil »Slov. Narod« uvodnik »Novi davčni zakon«, kjer pravi med drugim: »Novi zakonski načrt postavlja novo skupno in enako osnovo za obdavčenje naših pokrajin brez razlike in v tem je kljub mnogim in velikim nedostatkom (ki jih tudi mi priznavamo, op. ur.), vendarle neutajljiv napredek. Dolejšje so davčne težave dražile pokrajino zoper pokrajino, ne da bi jih mogle združiti v skupno fronto za dosego izboljšanja. Novi zakon pa vendarle ustvarja skupno osnovo, na kateri bo ne le mogoča, marveč naravnost nujna skupna fronta za izboljšanje. Ako bodo v Šumadiji trpeli pod istimi davčnimi bremenmi, se upirali istim krivičnostim, oz. neskladnostim v davčni praksi kakor v Vojvodini ali v Sloveniji, tedaj bodo morali iskati skupno potov in sredstev, kako odstraniti nedostatke in spremeniti zakon na boljše. Iste in enake težave morajo povzročati enako reakcijo... Tako predstavlja izenačenje davkoplačevanja indirektno ipak tudi zmanjšanje davkov za nas.« — Dr. Žerjava bi sedaj vprašali: »Kdaj je povedal svoje prave misli o novem zakonu, ali v »Jutru« in v »Domovini«, ali v »Slovenskem Narodu«?

Shodi in razne prireditve.

Raka. Občni zbor krajevene organizacije se vrši dne 13. junija po prvi maši pri tovarišu Bonu. Vsi tovariši naj se občnega zbora udeleže, pride tudi poročevalec iz Ljubljane. — Predsednik.

Sv. Katarina. Shod, kateri je bil napovedan za nedeljo 13. t. m., se preloži na poznejši čas, ki bo ob pravem času objavljen na tem mestu.

V Litiji bo sestanek krajevene organizacije Slovenske kmetijske stranke v nedeljo, dne 13. junija ob 2. uri popoldne pri tov. Borišku. Udeleži se delegat iz Ljubljane. Tovariši se vabijo k zanesljivi udeležbi.

V Leskovecu pri Krškem se vrši seja okrajnega odbora Slov. kmetijske stranke v nedeljo, dne 13. junija popoldne. Odborniki dobijo vabila. A. Pirc, predsednik.

Krajevna organizacija v Kostanjevici. Občni zbor je bil preteklo nedeljo 6. t. m. Predsednik kraj. org. slov. kmetijske stranke tov. Jože Jordan je pozdravil tovariše, ki so se v tako lepem številu zbrali, ter po uvodnem govoru podal besedo tov. Mravljetu, Bučarju in Horvatu iz Sv. Križa, ki so v svo-

jih govorih vsestransko orisali politično in gospodarsko stanje v Sloveniji in državi ter predvsem poudarili potrebo kmetijske stranke, ki bo vodila izključno kmetško politiko. Pri volitvah je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik Jože Jordan, Malence 3; podpredsednik: Franc Colarič, Slinovce 1; tajnik in blagajnik Lavoslav Bučar; odborniki: Jože Kmetič, Sajevice; Franc Tomšič, Dobe; Jože Dolmovič, Vrtača 4; Franc Cimerman, Dobe; Anton Kavčič, Orehovec; Janez Kovpez, Črneča vas; Matija Papež, Črneča vas; Matija Olovac, Oštre; Anton Sintič, Oštre; Fr. Krhin, Karleče; Janez Sintič, Kočarija; Jože Jevnik, Male Vodence; Janez Božič, Prušnja vas; Jože Božič, Vrblje; Kuhar Alojz, Zaboršt; Herakovič Pavel, Kostanjevica. Po razpravi in važnih sklepih, ki se tičejo domačih zadev, zlasti agrarne reforme, je tov. Jordan zaključil občni zbor.

Krajevna organizacija v Komeni je imela v nedeljo dne 6. t. m. svoj redni občni zbor, ki je izvolil sledeči odbor: Predsednik Gašper Šmid, Komenda; podpredsednik Ferdo Vode, Kaplja vas; tajnik

Novice in zabava.

Za pogorelece v Prigorici je določil minister Pucelj za prvo silo 25 tisoč dinarjev iz fondov svojega ministrstva. Na prizadevanje ministra Puelja pa je dovolilo tudi ministrstvo za notranje zadeve podporo v znesku 40.000 dinarjev. »Slovenec« bo kajpada poročal, da so te podpore podeljene zato, ker jih je zahteval eselezarski poslanec Škulj. Je tako, kakor je bilo v Loškem potoku: Eden »zahteva«, drugi pa daje!

Nikola Pašić je odpotoval na zdravljenje na Češko v toplice Karlove vari. Potem se pojde zdraviti še v neke francoske toplice. Na mesto ministrskega predsednika se po vsi verjetnosti ne bo več povrnil. To pa ni uspeh Koroščevega shoda proti korupciji, ampak je uspeh Stjepana Radića.

Razstava slovenskih čipk je bila te dni otvorjena v Beogradu. Razstavo je priredil državni osredni zavod za žensko domačo obrt, ki ga vodi znani strokovnjak Božo Račić.

Nevihta in toča nad Mariborom. Silna nevihta je razsajala v ponedeljek nad Mariborom. Toča je padala kakih deset minut debela kakor oreh. Ljudje še ne pominijo kaj takega. Voda je naenkrat udrla v kleti. Po ulicah so bili celi potoki.

Pozor posetniki letošnjega velesejma. Letos razstavi na ljubljanskem velesejmu večje število poljskih in francoskih trgovcev, ki bodo s svojimi raznovrstnimi proizvodi k celotni impozantnosti letošnje razstave obilo pripomogli. Vsekakor lahko rečemo, da bo letošnji velesejem po svoji raznobarnosti in po številnih inozemskih trgovcih najbolj pestrobojen in dolžnost je nas vseh, da si ogledamo prireditve od dne 26. junija do 5. julija.

Porotno zasedanje v Novem mestu je pričelo v ponedeljek 7. t. m. Na dnevnem redu so same tatvine. V ponedeljek dne 7. t. m. Andrej Tepina, v torek Jože Štangelj in Ivan Mrvar, v sredo Alojz Intihar. Andrej Trpinc bi moral priti že pred prvo letošnje porotno zasedanje, a je tik pred njim prekopal zid in na zelo rafiniran način pobegnul, vendar so ga pravočasno zopet v Celju vjeli.

Poneverba davčnega uradnika. Davčni uradnik v Šabcu v Srbiji Rudolf Korošec je poneveril okrog 330.000 Din drž. denarja. Goljufijo je prav spretno vodil. Imel je dve knjigi, v katere je vpisoval vplačane davke. V eno je vpisoval točno vse zneske, v drugo številke malo zniževal in razliko vtaknil v žep. Korošca še niso dobili, ker je odšel na dopust, s katerega se ne vrne.

Na smrt obsojen. Pred poroto v Splitu je bil v sredo na zatožni klopi Ante Gospodnetić, ki je meseca januarja umoril svojo ženo. Gospodnetić je bil obsojen na smrt.

Nesreča z aeroplanom. Pretekli teden se je ponesrečil v Novem Sadu kapetan Šuman. Padel je iz aeroplana v Donavo in utonil. Truplo so potegnili šele čez par dni iz vode.

Grozen samomor v Zagrebu. V Zagrebu so aretirali poročnika Čeda Knježević, blagajnika 35. polka, ker je poneveril 350.000 Din. Pretekli četrtek so opazili vojaki, da se iz kleti vojašnice, kjer je stanoval Knježević, nekaj kadil. Vstopili so hitro v klet in tu se jim je nudil strašen prizor. Žena poročnika Vidosava je ležala na goreči slami že vsa sežgana in mrtva. Sama je nanesla pred par dnevi slamo v klet, se vlegla na kup, izpila še nekoliko lizola in nato slamo pod sabo zažgala.

Nevihite in pollave tudi v Srbiji. Preteklo sredo so divjale velike nevihte in nalivi v notranosti Srbije, ki so povzročili veliko škodo zlasti v vinogradih. V vasi Majlovac je ubila strela neko ženo in v bližini Čačka mlado dekle.

Samomor invalida. V zagrebški okolici so našli predvčerajšnjim v gozdu kameniti stol truplo moškega, ki so ga prepoznali za 50 letnega invalida Josipa Habjančiča, rod. iz Tuhlja. Zastrupil se je z veronalom. V pismu izjavlja, da je bil že šest mesecev bolan in da gre prostovoljno v smrt zaradi bede. Zapušča tri nepreskrbljene otroke.

Amerikanske volitve. Pri bodočih volitvah v Združenih državah bo igrala veliko vlogo »ta suha postava« (prepoved točenja alkoholnih pijač). Največ upanja, do zmage imajo oni, ki so za to, da se zopet dovoli točenje lahkih vin in piva. To so pokazale tudi volitve v državi Pensilvanija, kjer je zmagal z veliko večino kandidat, ki je za točenje lahkih alkoholnih pijač.

Močni nalivi v Italiji. Kakor dežuje pri nas že cela dva meseca ne prestando in smo imeli celo točo v okolišču Vidma ob Savi, ki je prizadejala silno škodo, tako je te dni tudi v Italiji nastopil močan naliv, ki je povzročil, da so reke v gornji Italiji prestopile bregove in napravile zelo velike škode. Ponekod je tudi padala toča.

Strelni udarila pretekli petek v gospodarsko poslopje kovača Galufa na Vodnovem na Štajerskem. Poslopje je pogorelo do tal.

Obsojen general. General v p. Okonović je napisal v beograjskem časopisu »Balkan« oster članek proti Dragiši Stojadinoviću, ki je generala tožil. Okonović je bil obsojen radi klevete na mesec dni zapora in 4000 Din kazni.

Grd zločin. V Pančevu v Banatu je 4. t. m. obrežni delavec Zorko Lacković, ki je bil že radi uboja enkrat kaznovan, izvabil seboj dve mladoletni deklici, ena stara 9 let, druga pa 11 ter jih speljal v grmičevje poleg Donave. Tu je obedve oskrnil ter jih nato vrgel v Dona-

vo, kjer ste obe nesrečni žrtvi pohotneža utonili. Ko je hotel drugi dan zločinec pobegniti, ga je policija aretirala in zaprla.

Nenavaden zločinec. V Mukačevu na Madjarskem so našli te dni mrtvo 3letno hčerko višjega uradnika Tarjanova. Nesrečnica je imela prerezane žile na rokah in na vratu. Podoben slučaj se je dogodil tudi v Preševu, kjer so našli na enak način umorjeno 4letno deklico ter v Košicah in Lučencu dve po pet let stari deklici. Domneva se, da je vse štiri zločine izvršil eden in isti zločinec, ki je svojim žrtvam prerezal žile ter jim nato spil kri. Te strašne propalce še niso našli.

V 30 dneh okoli sveta. Leta 1913 je napravil Henry Mlars rekord v potovanju okoli sveta, porabivši za to 35 dni, 21 ur, 35 minut in štiri petine sekunde. Neki drug Amerikanec, Goldstrom, ga hoče sedaj prekositi in hoče priti okoli sveta v 30 dneh. Goldstrom je pisatelj in časnikar, potovanje je pričel vsled neke stave. Sme uporabiti vse, parnik, železnico, aeroplan, kar mu pač trenutno ugaja in se njegovega načrta najbolj prilježe. Stari Jules Verne bi se v grobu obrnil, če bi videl tega naslednika njegovega junaka. 19. maja popoldne ob 5. uri se je odpeljal Goldstrom na krovu veleparnika »Mauretania« iz newyorškega pristanišča in je obljubil, da bo 18. junija spet tja nazaj prišel. Kapitan »Mauretania«, Rostron, je dal povelje, da mora voziti ladja z največjo hitrostjo in je tako omogočil Goldstromu za šest ur hitrejši приход v Plymouth na Angleškem, kot ga pa določa vozni red. Poseben aeroplan je odpeljal Goldstroma v London, zopet drug aeroplan v Rotterdam in dalje čez Köln v Berlin. Z njim potuje kapitan Olly, eden najboljših angleških aviatikov, ki ga je Goldstrom nalašč za to potovanje najel. Iz Newyorka do Berlina sta porabila 5 dni, 23 ur in 40 minut. Stroške potovanja ceni Goldstrom na 7 do 10 tisoč dolarjev, pa pravi, da je pripravljen še na precej večje. Iz Berlina v Moskvo sta se peljala spet v aeroplanu, od tam naprej pa porabita sibirski ekspres do Mukdena. Dalje aeroplan do Jokohame na Japonskem; tam morata biti 7. junija, sicer ne bosta do 18. junija v Newyorku. Iz Jokohame ju pelje parnik »President Madison« v U. S. A., kjer dobita spet aeroplan. Ameriko mislita preleteti v 36 urah in stopiti pred komisijo 18. junija ob 5. uri popoldne.

Davčna obremenitev v Avstriji. Avstrijski upravni aparat je kljub raznim odpravninam, redukcijam in vpokojitvam še vedno tako obsežen, da stane državo s pokojninami vred približno 72% vseh državnih prejemkov. Finančna uprava skuša z večjimi donosi direktnih davkov ohraniti ravnovesje dr-

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 13. junija: nedelja: Anton Pad.
- 14. junija: ponedeljek: Bazilij.
- 15. junija: torek: Vid.
- 16. junija: sredo: Benon.
- 17. junija: četrtek: Adolf.
- 18. junija: petek: Gervazi.
- 19. junija: sobota: Julijana.

Sejmi:

- 13. junija: Stari trg pri Poljanah, Polhov Gradec, Brunik, Zdenška vas, Trebnje, Žiri.
- 14. junija: Prem.
- 15. junija: Dob, Kočevje, Št. Vid pri Stični, Semič, Jagnenca.
- 18. junija: Zalog.

Vrednost denarja.

Dobi se:

za 1 dolar	56.60 Din
za 100 lir	213.— Din
za 1 avstr. šiling	8.— Din
za 100 čeških kron	168.— Din
za 100 franc. frankov	174.— Din
za 100 švic. frankov	1097.— Din
za 1 zlato marko	13.45 Din

žavnega proračuna. Direktni davki dajejo kljub vsem olajšavam vedno večje donose. Tako je znašal donos direktnih davkov v letu 1923 še 825 milijonov šilingov, v letu 1925 pa je narastel na 1160 milijonov, torej skoraj za 50%. Posebno ugodne uspehe kaže dohodnina in prihodnina, glede katerih je vlada obljubila, da bo pri odmeri skrajno obzirno postopala. Kljub vsem zagotovilom obzirnosti pa se je donos dejansko zvišal za 47 milijonov, kar prekaša nade najhujših fiskalistov. Davčna obremenitev v Avstriji je skrajno občutna; presega namreč davčno obremenitev na Češkoslovaškem za 25% in na Ogrskem za 60% ter je še enkrat višja nego je bila leta 1923. Avstrijski gospodarski krogi si prizadevajo za olajšanje, a vsa dosežena olajšanja obrezuspeši davčni aparat, o čemer nas prepričuje tudi davčna praksa v Sloveniji, ki verno sledi dunajskim in avstrijskim vzgledom, iz katerih šole izhaja.

Obiskovalcem ljubljanskega velesejma. Uprava ljubljanskega velesejma je letos izdala, kakor druga leta, permanentne legitimacije in sicer po 30 Din. Z njimi je združena udobnost polovične vožnje. Pri odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto, s katero se je mogoče brezplačno peljati potem iz Ljubljane. Za družine je letos prvič preskrbljeno s posebnimi rodbinskimi vstopnicami po 20 Din za tri osebe hkrati in sicer za enkratne obiske velesejma. Običajne enkratne vstopnice se dobe po 10 Din.

Samomor. V Mariboru se je ustrelil 50letni delavec Piklerič in v Št. Pavlu pri Preboldu Pavel Urankar, ki je bil v zadnjem štadiju jetike.

Narodni gospodar.

Državna trošarina na vino in naše vinarstvo.

Prejeli smo sledeči dopis iz krogov vinogradnikov: V zadnjih tednih je cena vinu zelo padla. Z grozo gledajo viničarji nenavadni pojav, da še za nizko ceno ne morejo vino prodati. Sološno se misli, da je vinska kupčija zastala, ker ljudje denarja nimajo. Po mnenju drugih je pa glavni vzrok v državni trošarini na vino, ki se od vsakega teria, kdor vino kupi.

Pred vojno so morali užitnino plačati le prodajalci vina na drobno, torej gostilničarji. Zdaj se je vpeljala splošna trošarina za vsakega, kdor vino kupi. Menda so to začeli najprej socialisti na Dunaju, ki so hoteli zadeti boljše kroge, ki so vino pili. Ko je pri nas vlada vpeljala splošno trošarino na vino, so bili mnogi s tem popolnoma zadovoljni, da zadene davek tudi boljše kroge, ki si ga doma privoščijo. Občine so na vino nabile znatne občinske doklade, nekatere do 200% in več. Ker znaša državna trošarina 35 par, ie plačati pri 100% občinskih doklad 70 par, pri 200% pa 1.50 Din od vsakega litra. V mestih pride še več. Uspehi so bili prav zadovoljivi, ker jim je ta doklada pokrila skoro večino občinskih stroškov.

Zdaj so se pa pokazale gospodarske posledice v taki luči, da je začelo vsakega nametnega gospodarja skrbeti. Pili so res vino boljši krogi. Vsled podražanja se je v teh krogih omejilo uživanje vina. Mnogi so vino tudi opustili.

Toda vino je rabil tudi kmet, rabil ga je delavec. Ob košnji, žetvi in mlačvi se mora dati delavcem pijača. Lahko rečemo, da so ga taki resnično potrebni popili vsaj še enkrat toliko, kolikor so ga iztočili gostilničarji.

Vsled trošarin in občinskih doklad je ta domača poraba vina zelo padla in vedno bolj pada. Ker pa delavci hočejo in morajo imeti pijačo, so začeli kupovati žganje, navadno čisti špirit, večkrat malo s slivovko zabeljen, da se bolj brez skrbi pije. Le poglejte na železnico, koliko se danes žganja prevozi, pa se hoste sami prepričali, da je to res. Ne pozabite na razpoloženo poštenega moša, ki rabi vino res za delo, pa bi moral v občinsko blaginjo za druge plačevati. Tega naš kmet ne prenese.

Veliko, zelo veliko družin se je navadilo na čaj, ki mora imeti sladkor in veliko ruma, ki se nadomesti s špiritom, katerega veliko vlijeje vanj. Skoro vsaka trgovina z mešanim blagom ima danes tudi špirit, katerega se v znatnih množinah proda. Kdor se žganja in čaja navadi, zubi veselje do dobrega vina. Kakšne so pa posledice? Država dobi nekaj milijonov, občine od svojih ljudi precej doklad, toda ljudstvu se zdravje zastruplja. Me-

sto poštene pijače, ki daje veselje in moč, mešajo strupeno žganje s tujim čajem.

Vino bo ostalo vinogradnikom, ki morajo vsled tega popolnoma propasti. Nikakor ne ugovarjajte, da je vina preveč, naj se omeji pridelovanje. V resnici se ga zdaj pri nas niti 22 l na osebo ne popije. Na Srbskem pa nimajo veliko vina. Na osebo ga pride komaj pol litra. Od tod nam postane jasno, zakaj imajo Srbi vino za potrato. Tam pijejo svojo rakijo, svoj dobri slivovec in nimajo potrebe po dobrem vinu. Ne velja ugovor, da je vina zdaj preveč, ker Štajerska ne more izvažati v Gradec in na Dunaj. Pomisliti je treba, da je odpadla Istra in Vipava. Gotovo je prišlo prej več vina k nam od teh krajev, kakor ga pride zdaj iz Štajerske. Kriza bo vedno hujša, vinogradniki morajo propasti.

Res dobi tudi od špirta in čaja država svoje dohodke, toda denar gre na tuje. Naši vinogradniki so pa večinoma zelo revni. Iz vinograda ima tak kmet večino dohodke. Če vina ne proda, ne more živeti. Če bo ostalo pri teh razmerah, bodo naši dobri in pošteni ljudje gospodarsko propadli in bodo morali iskati drugega zasluzka. S tem pa je tudi država na škodi. Denar od domačega vina ostane doma in pride končno le državi v korist. Kar pa gre na tuje, je za nas izgubljeno.

Mi zahtevamo, da se odpravi precej za rešitev vinogradništva trošarina od vina, ki ga kdo kupi ali proda za dom. Za točno vino naj se plača trošarina, drugače naj vse ostane, kakor je bilo poprej. Zaradi spremenjenih razmer naj se pa zniža najmanjša množina 56 l na 10 l. Kdor kupi vsaj 10 l, se mora oprostiti državne trošarine in občinske doklade. Kaj bi rekel delavec ali uradnik, ko bi država zahtevala davek in občina doklado od moke in mesa. Prav isto ie, če se zahteva toliko od vina, da se mora revnega kmeta uničiti.

Poudarjamo, da je zadnja ura za ta edino rešilni korak. Kdor se enkrat žganja in čaja navadi, ne bo več za vino porajtal. Po toči bo prepozno zvoniti.

Pri občinah se to ne bo veliko poznalo. Državi tudi ne. Saj zahtevamo, da se trošarina odpravi od vina za lastno porabo. V gostilnah naj ostane kakor je bilo poprej.

* * *

Licencovanje bikov v radovljiškem okraju.

Licencovanje se je vršilo letos na štirih krajih, v Lescah, Boh. Bistrici, Kranjski gori in na Jesenicah.

V Lescah se je licencovalo dne 14. maja bike iz 15 občin. Najlepšega bika je prignal posestnik Valentin Rožman iz Zg. Otoka. Bik je star 2 leti in 4 mesece in tehtal 625

kil. Lepe živali so prignali tudi Marija Dežman na Lancovem, Franc Zorc iz Begunj, Luka Tavčar iz Posavca, Josip Vovk iz Črničva, Franc Jan iz Mevkuža in Janez Zupan iz Smokuča.

V Bohinjski Bistrici je bil ogled 17. maja. Najboljši bik je last g. Janeza Rozmana iz Polja, lepe ocene pa so dobili tudi biki Ivana Rozmana iz Bienenj in Frančiške Stare iz Podjelja. Ostali materijal je bil srednje kakovosti.

V Kranjski gori je komisija pri sodila 19. maja prvo ceno biku Janeza Mertelja iz Podkorena. Ostale živali so bile srednje. V tem okolišu se da bikoreja še znatno dvigniti.

Dne 22. maja so prignali na Jesenice najlepše živali sledeči posestniki: Marija Smolej s Koroške Bele, Alojzij Pezdarnik iz Dovja, Josip Mulej iz Potokov, Josip Klinar iz Sv. Križa in Anton Smolej iz Prihodov. Na Jesenicah je bil zbran splošno dober materijal.

Skupno se je licencovalo 79 bikov, torej znatno več kakor lani. Splošno se opaža znaten napredek, a še daleč nismo na oni višini, ki jo moremo doseči. Način delitve nagrad, po katerem so dobili prvovrstni biki znatno višje nagrade, kakor slabše ocenjeni, bodi živinorejcem v koristno spodbudo!

Za nagrade je dovolil veliki župan ljubljanski 3600 Din, znatne zneske pa so dovolile tudi občine, n. pr. Jesenice 2000 Din, Boh. Bistrica 2500 Din, Srednja vas v Bohinju 2000 Din, Ribno 1000 Din itd. Skupno se je razdelilo 30.433 dinarjev.

Vse živinorejce pa poziva okrajni živinorejski odbor v Radovljici, da mu takoj naznanijo, kdaj jim skoti dobra molzna krava lepega bička. Take odbrane živali odbor potrebuje in jih prevzema pod jako ugodnimi pogoji.

Vzajemno zavarovanje živine v srenji Begunje na Gorenjskem.

Upravičenci srenje Begunje pri Lescah na Gorenjskem so ustanovili v okviru srenje medsebojno zavarovanje goveje živine za slučaje pogina ali ponesrečb v pašni dobi. Do danes ie zavarovalo svojo živino 35 upravičencev srenje, nadejati pa se je, da zavarujejo svojo pašno živino vsi upravičenci. Je to prvi slučaj zavarovanja živine na Gorenjskem iz lastne inicijative, pokret v kmetijstvu, katerega pozdravljamo kot predhodnika nove dobe v gorenjskem planšarstvu.

Po švicarskem vzorcu ie zavarovanje živine v srenji sila preprosto: zavarovanci jamčijo na temelju posebnega pravilnika, povrniti vsakemu poškodovancu po določbah pravilnika škodo, ki io ti utrpe pri zavarovani govedih vsled pogina ali

ponesrečbe v dobi paše. Končni cilj tega preprostega zavarovanja je, vzgojiti živinorejce k duhu združništva tako, da se udružijo čimprej mogoče v registrovano živinozavarovalno zadrugo. Škoda se poravna sorazmerno po cenilni vrednosti lastnih zavarovanih živali. S podpisom pravilnika se vsak zavarovavec zaveže plačati v zavarovalni fond letno od vsake glave v zavarovanje sprejete živine po 3% od cenilne vrednosti, dognane od treh cenilcev pri cenitvi goved pred odgonom na srenjske paše. To je bistvo tega zavarovanja, podrobnosti poslovanja pa predpisuje poseben, čisto preprost pravilnik.

Vsako leto se dogajajo v planinah številne nesreče pri živini, zato je že skrajni čas, da uvidijo živinorejci perečo potrebo zavarovanja živine. Ako imajo drugod veleposestniki, ki rede po 100 in več glav živine, svojo živino zavarovano, dasi mnogo lažje utrpe izgubo enega ali par goved — tembolj je potrebno zavarovanje pri malem, revnem gorenjskem kmetu, kateri redi povprečno le 10 do kvečjem 15 glav živine; mal posestnik pač mnogo težje utrpi izgubo enega goveda, nego bogat veleposestnik! — Vse srenje na Gorenjskem bi morale upeljati vzajemno zavarovanje živine po vzorcu srenje Begunje. Čimprej to store, tembolje za nje. Srenje, ki se za to zanimajo, se naj obrnejo na srezkega kmetijskega referenta pri srezkem poglavarstvu v Radovljici, kateri jim da na razpolago tozadeven pravilnik in vsa potrebna pojasnila.

Začetek pomeni že polovica dela!
Srezki ekonom I. Sustič.

* * *

Premovanje goveje živine v Prekmurju.

Dne 18. maja 1926 se je vršilo v trgu Turnišče, srezu Dolnja Lendava premovanje goveje živine za okoliš Turniške župnije na posebno slavnosten način. Ker je glavni vir dohodkov in glavna panoga gospodarstva v tukajšnjih krajih ravno živinoreja, so se izvršile priprave na ta slavnostni dan s strani oblastev z vsjo vnemo; ljudstvo pa je pričakovalo ta dan s posebnim veseljem. Pri lepo okrašenih slavolokih in na okusno urejenem razstavnem prostoru samem so pričakovali živinorejci došle goste od tu in onstran Mure. Do 9. ure zjutraj je bilo postavljeno res najpaznejše očiščeno govedo na premovališče. Iz okoliša, ki šteje 8 občin, je bilo prigona 35 bikov, starosti nad enim letom in pol, 30 mlajših bikecav, 109 telic in 149 krav, skupaj vsega 323 glav. Za ocenjevanje živine sta bili postavljeni dve komisiji, katere eden je bil predsednik obl. kmet. referent inž. Zidanšek in druge obl. veter. referent dr. Rajar; v komisijah sta pomagala razen

domačih strokovnjakov tudi gg. Škof, živilozdravnik iz Ljutomera in Zupanc, živilnoredski referent iz Maribora. Ocenjevanje se je vršilo zelo rigorozno. Premovalo se je 47 glav. Za razdelitev nagrad je bilo 7000 Din državne, 200 Din občinske in 500 Din zasebne podpore, katero je dobilo 13 bikov, 24 krav in 9 telic. Poleg denarnih nagrad sta se izdali 2 ministrski diplomi in 5 pohvalnic velikega župana.

Vsled krajevnih razmer se ni odpiralo pred premovanjem po vaseh najlepše živine, kmetovalci pa so pripeljali sami govedo, katero so smatrali, kot sposobno. Kmetijski strokovnjaki pa so bili vendar mnenja, da je vsa prignana živina dovolj lepa in, da bi se dalo iz prignanih 323 komadov sestaviti prvovrstno skupino do 120 glav.

V Prekmurju se nasplošno goji simodolska pasma, ki tu najbolje uspeva, najlepšo živino pa odgajajo nekatere občine dolnjelendavskega sreza. Da pomore k osveženju krvi, je poslala država semkaj še enega blka originalca iz Švice, poleg tega pa uvažajo nekateri živilnoredci sami čistokrvne bike iz tujine. Dobra vzreja tukajšnje živine je zaslovela tudi v sosedstvo, da prihaja semkaj po dobro plemensko blago. Mnenje, da je simodolska živina v precejšnji meri tuberkulozna, za ta kraj ne velja in se zato priporoča krajem, kjer se goji ta pasma, da prihajajo semkaj v nakup lepe plemenske živine.

Prireditev je počastil s svojim prihodom tudi g. veliki župan, ki je bil sprejet od naroda navdušeno, na katerega je njegov obisk napravil najboljši vtis. G. veliki župan je ob koncu premovanja razdelil osebno nagrade in častital živilnoredcem k lepemu uspehu.

Z velikim zanimanjem in vidno pozornostjo so sledili kmetovalci in

gostje temeljitim strokovnim izvajanjem gg. govornikov, kateri so v jasnih poučnih besedah kazali pot k uspešni živilnoredi, pri tem pa tudi izražali živilnoredcem častitke, k dosedanjim uspehom.

Prireditev je izpadla nad vse pričakovanje dobro.

Pivo v Sloveniji.

»Kmetijski list« je poročal, da se namerava Mariborska Götzova pivovarna združiti z ljubljansko pivovarno »Union«. Ako karteliranje gledamo z oči delavnega ljudstva kmetov, delavcev in obrtnikov, ni potrebno držati rok križem in še morebiti pozdravljati, kar je počelnjala do sedaj vsa naša vodilna gospoda v Sloveniji. Ko je bila svoječasno v Lescah pivovarna z dobrim konkurenčnim pivom, se je pritisakalo na vse strani in žalibog tudi iz vrst gostilničarjev iz Gorenjske ni bilo razumevanja, da bi podprli takrat šele v krasnem razvoju to obrt. Tako se je stavba podrla ne samo v škodo pivcev, temveč tudi na škodo kmetov, ker jim daje pivovarna izvrstno pičo za molzno živino. Pred preobratom je bilo češko, Kernovo, Götzovo pivo v konkurenci s pivovarno Union. V Jugoslaviji pa je začela uvidevati nov položaj pivovarna Union in je začela združevati in kartelirati vse v eno vodstvo. Tako doživlja naše ubogo delovno ljudstvo v časih, ko cene kmetiskim pridelkom grozno padajo, med katere spada tudi ječmen, iz katerega se vari pivo. da se cene pivu povišavajo. Ako kmet trdi, da 1 mleka 14—16 K ni predrago, grmi vse meščansko časopisje, kako hoče kmet odirati.

Veliko opravka ima pri tem ljubljansko tržno nadzorstvo in mestni magistrat ljubljanski.

Če pogledamo danes cene piva, ki se s predvojnimi ni primerjati ne da, pa stane vrček pol litra 5 dinarjev, mleko pa v dosti krajih 5 kron liter. To je očitna krivica, ki jo je, če le mogoče iz kmetkega in delovnega stališča, odpraviti. Na nabroj sejah kmetijske družbe tožijo glavni odborniki kakšna kriza vlada v vinorodnih krajih. Ta bi se dala gotovo na en način izravnati. Ko se bode sklepala trgovinska pogodba s Češkoslovaško, je treba posebno doseči, da se toliko hl piva uvozi carine prosto v našo državo, kolikor bi se izvozilo od nas v zameno vina. S tem bi z enim udarcem ubili dve muhi: na eni strani bi bilo pomagano našim vinogradnikom iz krize, na drugi strani pa bi se prijateljem piva v celi Sloveniji omogočilo dobiti cenejše in boljše češko pivo. Kakor je potrebno, da se začne malo gledati na preste trboveljski družbi, kar je že zadnja seja »Slovenske kmetke stranke« v Celju sklenila, tako je potrebno, da pride na vrsto tudi pivovarna »Union«. Poleg tega bode treba posvetiti v delovanje Industrijske družbe na Savi pri Jeseenicah. O tem pa prihodnjic. Apeliram na merodajne kroge, da v tem smislu začnejo razmišljati, ker je res škandal, da ob času, ko kmetijski pridelki v cenah padajo, se pa iz teh izdelkov potom velikih družb navijajo cene in to v občutno škodo podeželjskega delovnega ljudstva.

Ivo Ažman.

Od 10 spomladanskih učnih tečajev na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se jih je vršilo 9, eden pa se ni mogel vršiti radi prepričle udeležbe. Pa tudi ostali tečaji so bili le deloma prav dobro obiskani. Naj mi kmetovalci ne zamerijo, ako jim očitam veliko,

neodpustno brezbrižnost. Za petdnevni kletarski tečaj so se dajale celo lepe denarne podpore, katerih se pa ni moglo uporabiti, ker so je bili od 23 obiskovalcev samo trije potrebni. In srednji kot manjši kmetje, odnosno njih sinovi, so je danes v splošnem potrebni — kakor tudi stvarnega strokovnega pouka. Ne tarnajte, če si nočete pomagati, ko se Vam tako ugodna prilika nudi! To mora biti drugače! — A. Žmavc.

O kmetijstvu Slovenije izda kmetijski list »Poljoprivredni Glasnik« v Novem Sadu okoli 10. junija t. l. slavnostno, izredno bogato opremljeno številko, katero dobe redni naročniki »P. G.« brezplačno, drugi pa po 20 Din pri upravništvu navedenega glasnika. Pri tem je sodelovalo 24 slovenskih kmetijskih strokovnjakov z večjimi ali manjšimi prispevki o vseh panogah našega kmetijstva. Poleg prvovrstnih strokovnih razprav je v obsežnem, 60 strani osegajočem svečanem zvezku o kmetijstvu Slovenije kakih 40 podob, a naslovno stran krasi umetniško delo našega akademskega slikarja Rudolfa Marčiča, predstavljajoč »Bled v mesecini«. Vsem zanimancem in prijateljem našega kmetijskega gospodarstva nujno priporočamo takojšnjo nabavo tega važnega strokovnega dela.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 4. junija se je pripeljalo 285 svinj in 2 kozi. Cene so bile sledeče: Prašički 5—6 tednov stari 90—125 Din, 7—9 tednov 150—200, 3—4 mesece stari 350 do 360, 5—7 mesecev 400—450, 8 do 10 mesecev 550—560, 1 leto stari 1500—1700. Za 1 kg žive teže od 10.50—12.50, mrtve teže 15 do 17 Din. Koza komad 135—150 Din. — Prodanih je bilo 168 svinj in 1 koza.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
VRT Džamenja in drugovi,
 dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme selenjave, evetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razne okrasne grmovje in drevje imamo celo leta. Zahtevajte cenike.

Za v Prago

priporočila podpisana tvrda vse tovarne oblačilne potrebščine za člane, članice, naroščaj in deco.

Solidno in lepo izdelani kroji po najnižji ceni. - Zahtevajte cenikel

BRATA CAPUDER
 Ljubljana, Wolfova ul. 1/II.

Modro galico

prvovrstno, garantirano 98—99%
 v vrečah po 100 kg nudimo po ceni

Din 7.25

franko Ljubljana.

„EKONOM“
 osrednja gospodarska zadruga
 v Ljubljani, r. z. z o. z.

Več drvarjev

se rabi za sekanje bukovic in drv.

Zglasiti se je v pisarni veleposvestva

FRA C DOLENCA V KOKRI.

Čevljarji pozor!
Prvo čevljarsko učilišče

v Ljubljani otvori pri krojevalni teoretični in praktični tečaj za gg. mojstre in pomočnike. Sprejemajo se tudi vajenci, posebno sinovi gg. mojstrov v praktično in teoretično vežbo. Priglasite se lahko tudi udeleženci z dežele. Pojasnila daje in prijave, pismene in ustne, sprejema oblastveno priznani strokovni učitelj in vodja tečaja K. Majec, Ljubljana VII., Celovška cesta št. 57.

Naročajte in razširjajte „GRUDO“!

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

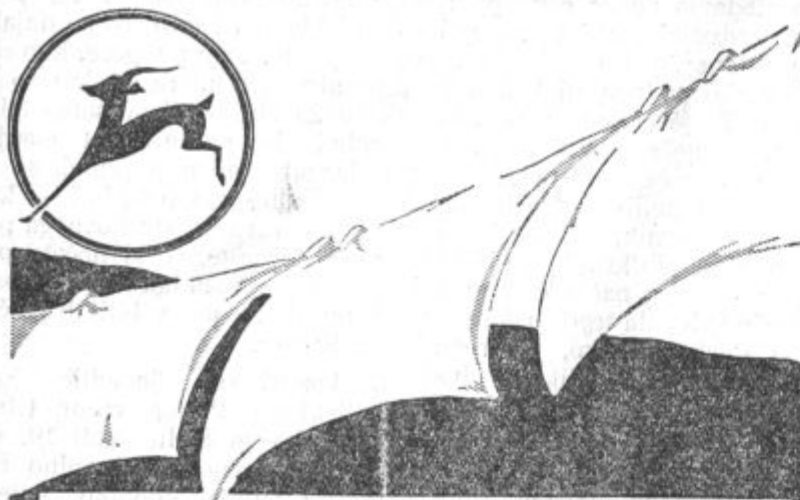
V LUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
 po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
 Račun pošilje hranilnica št. 14257. — Brzojavna „KMETSKIDOM“.

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročila, sestavi premičnih in vrednostnih papirjev. — **ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.**

POSLOVNE URE: od 8.—12%, dopoldne in od 2.—4%, popoldne.



To krasno belo perilo

ki blešči kakor snežnobeli labodi na zeleni gori,

je bilo oprano s priznanim milom „Gazela“

To milo je pravcati čudež kemične znanosti, ki vsled izbornih snovi, iz katerih je sestavljeno, perilu prav nič ne škoduje.

Na lisoče in lisoče pametnih gospodinj

ga dobro pozna in ve, kako lahko in temeljito se z njim pere vsako perilo.

Milo „Gazela“ pa vsebuje tudi prave pristne zlatnike,

za to je še tembolj priporočljivo, da ga kupujete ter pridno perete z njim.

GAZELA MILO



UMETNA GNOJILA

superfosfat, kulljeva sol, ka nit, thomasova blinča in prvovrstni Splitski Portland-cement vedno v alogi po najugodnejših cenah pri sr. gosp. zadr.

„EKONOM“
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 7.



IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosp. sv. tska c. 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvrtilitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. PISALNI STROJI „Adler“.

Kolesa iz prvih tovarn „DÜRKOPP“, „STYRIA“, „WAFFENRA“, „KAYSER“



Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX za dom, obrt in industrijo. • Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke. Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana



Od dobrega najboljšo je švicarski pletilni stroj „DUBIED“

Suhe gobe

kupuje vedno po najvišji dnevni ceni trgovina: Frane Senčar, Mala Nedelja in Ljubotomer.

Kmetovalci, obrtniki in delavci!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih ki nudijo svoje blago v „KMETSKEM LISTU“! Kdor nas podpira, podpirajmo mi njega!



Najboljša in zato najcenejše kupite edino le pri

Josip Petelinc

pletenine, majce, voino, žepne robce, kravate, palice, nahrbtnike, spodnje hlače, otroško trikot perilo, kompletne potrebščine za čevljarje, krojače, sedlarje in šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.

Na veliko in malo!



Naznanilo

Uljudno naznanjava, da se nahaja

zobni ateljé
FRANJO RADOVAN
v Ljubljani VII.
Celovška cesta 14.

zobni ateljé
IVAN RADOVAN
v Ljubljani
Šelenburgova ulica 4/I.
(preje dr. Prossinagg)

ADVOKAT

DR. JOSIP LAVRIČ

uljudno naznanja, da je otvoril svojo odvetniško pisarno

v Ribnici (pri „Prajertju“).

Združene opekarne

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13

preje

Vidic-Knez

lovarne na Viču in Brdu

sudije v poljubni močini — tako dobarne — najboljšo preizkušeno modele strelnikov v svoji dvonozarski in sidno opako. — Ne leže se polje lakof pepa in ponudba. Stoklani stražnik vedno v zalogi.

Najcenejša strelna opaka!



Ljubljanska kreditna banka

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

Dejniška glavница:
Din 50,000.000.—
Rezervni zakladi ca.
Din 10,000.000.—

PODRUŽNICE:
Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Meškovič
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

AGENCIJA:
Logatec

Brzojavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413,
302, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE